

Tadeusz Rózewicz a háború utáni költőnemzedék legkiemelkedőbb tagja. Kortársa Baczynskinak. Ő is a Honi Hadsereg katonájaként harcolt a németek ellen. Költői indulása a háború végső szakaszára esik, de önálló kötettel csak 1947-ben jelentkezett. E könyvének címe: *Niepokój* (Nyugtalanlás). Ebben az időben a krakkói egyetem hallgatója volt, művészettörténetet tanult. Az 50-es évek elején ösztöndíjasként hosszabb ideig hazánkban tartózkodott. A próza- és drámaírási területén is maradandót alkotott. Gyűjteményes verseskötve 1971-ben jelent meg az Ossolineum kiadó gondozásában.

WISŁAWA SZYMBORSKA

Autotomia

*Veszély-üttön a tengeri uborka maga kettéhasad:
felét koncnak odahagyja, falja fel a világ,
másfele menekül.*

*Hevesen pattan szét vesztőre-szökőre,
megbirságotra-nyerőre, megtagadottra és majdan valóra.*

*Tömlő-teste legközepén szakadéknyi rianás
szül két idegen partot.*

*Ott a pusztulás, emitt az élet.
Ott a kétségbeesés, emitt a remény.*

*Ha van mérleg — a serpenyők nem billenek.
Ha van igazság — az rendületlen:*

*Mértékkel adni meg a halálnak, ami az övé.
És újra kilombosodni a megmentett maradékból.*

*Megtanultunk osztódni mi is — így igaz.
De csak testre meg szaggatott suttogásra.
Testre meg költészetre.*

*Emitt a torok, amott a könnyű nevetés,
a hamar hervadó.*

*Itt az elnehezült szív, ott a non omnis moriar,
a szárnyalás három kis szó-tollpihéje.*

*Igen, bennünket nem: elválaszt,
de bekerít a szakadék.*

(Marsall László fordítása)

La Pologne

— *La Pologne? La Pologne?* Ott szörnyű hidegek vannak, ugye? — kérdezte, és megkönnyebbülten fellélegzett. Mert annyi az ilyen ország, hogy az időjárás a beszélgetések legbiztosabb pontja.

— Ó, hölgyem — fogalmazom a választ —, hazám költői kesztyűben írnak. Nem állítom, hogy soha nem húzzák le; ha felmelegszik a hold, akkor igen. Mennydörgésből épített strófaikban, mert csak ez robban át a vihar bömbölésén, fókapásztörök puritán életéről énekelnek. Klasszikusaink a letaposott fővenyt tintajégcsapokkal

sebzik. A többiek, a dekadensek hőcsillagok sorsát siratják. Csak az tud elmerülni, akinek szekercéje van, s léket hasíthat magának. Asszonyom, ó drága asszonyom.

Válaszom így hangzana. De elfelejtettem, hogy mondják a főkát franciául. A jégcsap és a lék is bizonytalan.

— *La Pologne? La Pologne?* Ott szörnyű hidegek vannak, ugye?

— *Pas du tout* — felelem fagyosan.

(Kovács István fordítása)

Wisława Szymborska 1923-ban született. Lengyel irodalmat és szociológiát tanult a krakkói Jagello Egyetemen. 1945-ben jelentkezett irodalmi lapok hasábjain. Első kötete 1952-ben jelent meg *Poezje* (Költemények) címmel. Több irodalmi díj tulajdonosa. Összegyűjtött versei 1967-ben jelentek meg.

ERNEST BRYLL

Miről gondolkodik a lengyel...

Miről gondolkodik a lengyel nappal éjjel...

*Béke magocskájáról. De próféták dühével
békák kórusa zeng s láztól lihegve várja
hogy Jerikó falát ledöntse trombitálva.
Pusztulást követel. Am változást üvöltve
nem hallja mint fogy el a föld, hogy körbe-körbe
pitypangként szétomol minden.*

Homokesőként

*hull ránk a kimerültség. Alighogy valahol
a sivárcérgű földből egy zöld szár kibomol
ők azt is letiporják. Mert hisz kit érdekel
lesz még a harc után mag, ami újra kel.*

(Fodor András fordítása)

Hű vagyok...

*Hű vagyok Mazóviához — mert szegény, gyéren
terem a zab és az árpa. Fenyőillatú szélben
sodródik a dal, hol havasan, hol kéken
a csontok uávarába. Odébb kesernyés fűz,
húzd le a bőrét — nem emészti tűz
fehér büszkeségét, sem havasi kürt,
sem őszi lárma...*

*Hullák bomló bűzét hordom
a számba, előttem veszély, bolond,
ki ezután akar élni. Ha néha szalonvilág
a létünk — ránkötör a szomorúság,
hogy minket kavár a szél, s a szőlőt
nem köti meg e föld...*

*sem a csendet,
csak a nemzetre rímelő keresztet.*